

Értesítőink. Kolozsvári kollégiumunk és székelykeresztúri főgimnáziumunk legújabb értesítői az 1915—1916. isk. év képét hűen tárják elénkbe. Az elsőből a teológiai részt szerkesztette Gálfi Lőrinc dékán, a főgimnáziumra és elemi iskolára vonatkozó részt dr. Gál Kelemen igazgató. Az utóbbit Pap Mózes igazgató szerkesztette. Mind a kettő az első helyet a *Kuncz Elek* főigazgató emlékének szentelt s kegyeletes szavakban emlékezik meg iskoláinknak ez önzetlen lelkű jó barátjáról. A kegyeletes bevezető hang után a háború romboló és pusztító hatása érzik ki az értesítőből. *Teológiai* intézetünk az idén új címet kapott: Teológiai Akadémia. Belsőleg is a fejlődés jelei mutatkoznak. Egy új tanárral gyarapodott *Györfi István* személyében, ki „A vallás filozófiája” című értekezésével foglalta el ünnepélyesen tanszékét. Az é. tesítő egész terjedelmében közli a székfoglaló értekezést a *dr. Boros György* megnyitó imádságával, a *Gál Jenő* elnöki megnyitójával, a *Gálfi Lőrinc* dékán üdvözlő és tanév megnyitó beszédével együtt. A fejlődés jele az is, hogy a tanárok szaktárgyaik egy részét jegyzet alakban sokszorosítva a hallgatók kezébe adták, ami munkájukat nagyon megkönnyíti. Ennek a folytatása nagyon kívánatos. És kívánatos különösen, hogy lelkésznevelőink a lelkészi hivatás gyakorlati munkájával is a lehető behatóan megismerkedjenek, hogy az életben annál helytállóbb lelkészek kerüljenek ki az Akadémiáról. Így a méhéseten kívül, amely csak másodrendű érdek, különösen a vallástanítás gyakorlati ágát óhajtanók előbbre vinni, mert a szószék mellett az élet ezt tette a lelkész főhivatásává. Az a cél, hogy tudománnyal ékeskedő, de lélekben is mind buzgóbb lelkészek vegyék kezükbe ügyünk szolgálatát. Különben a tanév, mely szept. 13 án nyílt meg, a rendes mederben folyt le. A hallgatók létszáma 24 volt, akik a nehéz viszonyok között eleget tettek a tanulmányi és erkölcsi kívánalmaknak. Feltűnő az, hogy bár összesen mintegy 8 pályadíj volt kítűzve, pályamű csak kettő érkezett s jutalmat egy kapott. A hallgatók különböző címeken, több mint 18,000 kor segélyben részesültek.

A *kolozsvári főgimnázium* a legteljesebb mértékben érezte a háború szenvedéseit. Rendes helyiségei katonai kórház céljaira vannak lefoglalva. Szűk helyiségekben összezsúfolva és sok nélkülözéssel küzdve kénytelen végezni munkáját. Az eddig tanított tárgyak közül többet meg kellett szüntetnie s a többi tárgyak tanítása is részint a túlszűköség, részint a szertárak hozzáférhetlensége miatt meg van bénítva. A tanárok közül 5-ön katonai szolgálatot teljesítettek. A tanulók közül többen önként jelentkeztek katonai szolgálatra, sokat pedig a felsőbb osztályból besoroztak. Az itthonmaradt tanárok igyekeztek a háború által adott új helyzethez alkalmazkodni. A rendesnél több órát vállaltak; az ifjúsággal együttesen földmivelési munkára vállalkoztak; segélyeket gyűjtöttek hadi célokra s maguk is fizetésük 1%-át felajánlották. Mindezek a súlyos körülmények a tanulmányi előhaladásra káros hatás-

sal voltak. Azonban erkölcsi tekintetben a háborús viszonyok sok szép jellemvonást hoztak felszínre az ifjúság között.

Az iskolai esztendő 8 hónapig tartott s így a tantárgyakat csak összevontan lehetett elvégezni. A bennlakás és ételmezés is sok gondot okozott, de azért az egészségi állapot elég jó volt. Osztályvizsgálatot tett 323 tanuló, kik közül 182 volt unitárius, ami 56,52%-nak felel meg. A tanulók ösztöndíj, segélyezés, jutalom és pályadíj címen 29,429 kor. 58 fillért kaptak.

Az *elemi* iskolában a tanulók száma 88 volt, kik között 41 unitárius. Buzgó és szakavatott tanítók vezetésével kellő eredményt ért el.

A kolozsvári értesítő, röviden, tömören adja elő az iskolai év főbb eseményeit s ezért a rendesnél kisebb terjedelmű, amit a háborús nyomdai viszonyok kellően megokolnak, sőt követelnek.

A *székelykereszti* gimnázium életében nagyjelentőségű, történelmi év volt az 1916—17. isk. év. Az új gimnáziumi épület felszerelése, a VIII. gimnázium beállítása és konviktus létesítése új korszakot jelent ez iskolánk történetében. Régi vágyak, remények és lelkes törekvések jutottak nyugvó ponthoz a főgimnázium betetőzésével. A sok áldozat és lelkes buzgóság közül itt különösen ki kell emelnünk *Pap Mózes* igazgató érdemeit, ki szívós kitartásával és lankadást nem ismerő ágilitásával elévülhetetlen érdemeket szerzett ez iskola kifejlesztése körül. Mellette a tanári kar is kivette részét a nemes munkából. Önként, a rendesnél több óra tartására vállalkoztak, hogy a VIII. gimn. oszt. beállítása nagyobb áldozat nélkül lehetséges legyen. A társadalom is meghozta a maga áldozatait. Az értesítőben elszámolt jótékony adományozók közül kiemeljük különösen az id. *Tana Sámuel* és *Répa Mihály* ai., özv. *Szakács Károlyné* és a dr. *Pálffy Jenő* nevét, kik részint pénz, részint könyvadományaikkal irták be nevüket az iskola történetébe.

Sajnos, hogy a tanuló ifjúság nem méltányolta kellően az érdekében hozott szellemi és anyagi áldozatokat. Sem tanulmányi, sem fegyelmi tekintetben nem felelt meg a követelményeknek. Hisszük, hogy ez nagy részben a háború bomlasztó hatásának tulajdonítható.

Különben a tanév, mely május végéig tartott, rendes mederben folyt. A tananyag, a háborús viszonyoknak megfelelően, összevonnva, feldolgoztatott. Az egészségi állapot jó volt. A tanulók kerti és mezei munkát is végeztek. A tanulók száma 232, kik közül 134 volt unitárius. Különböző címen 8129 kor. 25 fill. segélyt és jutalmat kaptak.

Ezeken kívül az értesítő nagy részletességgel közli az isk. év egyéb eseményeit, valamint a Kárpáti ünnepen és a Testedző kör ünnepén mondott beszédeket. *Borbély Ferenc* tanárnak „A háború és költészet,” az igazgatónak „Az iskola feladata a nagy idők nyomán” című értekezését is adja. Egy kis tömörség és összevonnás a költség kiméltése mellett az értesítőnek is előnyére lett volna.

Értesítőink eleven bizonyosságot tesznek a mellett, hogy az iskolák falain belül, a jelen súlyos viszonyok között is, lelkesen foly az építő munka, mely egy jobb és boldogabb jövő meg-
alapozására van hivatva. Adja Isten, hogy egyházunknak és társadalmunknak az intézetek érdekében hozott sok áldozatai nyomában, a tudományokkal ékeskedő s vallásos és egyházas érzésben gazdag ifjuság fejlődjék. V.

Új Testamentom azaz Istennek új szövetsége a mi Urunkban a Jézus Krisztusban. A reformáció négyszázados örömnepére magyar nyelvre fordította Dr. Masznyik Endre theol. akadémiai igazgató tanár. Első kötet. Evangelium. Egy füzet ára 1 k. 60 fill. Pozsony. A fordító saját kiadása. 1917.

A legújabb magyar bibliafordítás első füzeté, mely a Máté szerinti evangelium 24 részét foglalja magában, megjelent. A fordító ígérete szerint 1917 okt. 31 re készen lesz az Új Testamentom két kötetben. Nagyfontosságú esemény. Mi annál inkább örvendünk, hogy éppen Masznyik Endre vállalkozott erre a nehéz feladatra, akinek a teológiai irodalomban jól ismert neve, tudása és törzsgyökeres magyarsága kellő biztosíték arra, hogy a Jézus evangeliuma méltó ruházatban fog a magyar olvasó kezébe kerülni. A már megjelent első füzet teljesen megfelel a várakozásnak. A fordító szakított azzal a hagyományos felfogással, mely a biblia nyelvét megkülönböztette a mai élő nyelvtől s azt bizonyos régi, avult zamat nélkül elképzelni sem tudta. Ez a füzet a mai magyar nyelven adja az istenigéjét. S ha ez eljárással a biblia lelkét és szellemét közelebb vihetjük a magyar olvasó közönség s általában a kereszténység szívéhez és értelméhez, akkor gazdag kárpótlást találunk a hagyományos nyelvezet elhagyásáért. És ebben nem is kételkedünk. Az új Máté evangelium határozottan lebilincsel s mint olvasmány is kellenes, mert teljesen a mi nyelvünkön szól hozzánk. Részletesebb ismertetés helyett, melyre talán későbben lesz alkalmunk és terünk, most állításunk igazolására csupán egy pár összehasonlítást teszünk az 1562-ben Kolozsvárt megjelent *Heltai Gáspár*- egy 1608-ban Hanovában megjelent *Károlyi Gáspár*-féle szöveg és a *Masznyik* fordítása között. A Máté 5. r. 3. versét Heltai így adja: „Boldogok, a kik *lélekben* szegények, mert övék a mennyeknek országa.“ Ugyanez a szöveg Károlyinál így hangzik: „Boldogok a *lelki* szegények, mert övék a mennyeknek országa. Masznyik meg így fordítja: „Boldogok, a *szegények* — lélekben, mert övék a mennyeknek országa.“ Vagy pedig hasonlítsuk össze a Caesarea Filippii jelenet fordítását, mely Máté 16. r. 13. s köv. verseiben van. *Heltai*: „Mikor pedig Jézus jött volna a Pilleptől nevezetett Caesareának határiban, kérdé az ő tanítványait mondván: Kinek mondanak engemet lenni az emberek, amaz embernek fiának-e? Ők pedig mondanak: Némelyek Keresztelő Jánosnak, némelyek Illyésnek, némelyek Jeremiásnak, avagy egynek a propheták közül. Monda ő nekik: Hát tū kinek mond-